

JE MAPA AUTORSKÝM DÍLEM?
V naprosté většině případů ano, jedná se o výsledek tvůrčí činnosti autora. Výjimku tvoří pouze katastrální mapy a mapy, které nesplňují podmínky autorského díla (například unikátnost tvůrčího vnosu).

JE LICENCE CREATIVE COMMONS VYUŽIT U KARTOGRAFICKÝCH PRODUKTŮ?
Ano. Tyto licence je možné na kartografické díla aplikovat.

JE ZNAKOVÝ KLÍČ AUTORSKÝM DÍLEM?
V naprosté většině případů ano, jedná se o výsledek tvůrčí činnosti autora.

JE MYŠLENKA AUTORSKÝM DÍLEM?
Ne není. Jedná se o negativní vymezení autorského díla - co autorským dílem není.

KDO JE NOSITELEM MAJETKOVÝCH PRÁV KE ŠKOLNÍMU DÍLU?
Nositelům majetkových práv je student. Školitel nebo vedoucí práce majetkovými (ani jinými) právy k práci nedisponuje.

JE VĚDECKÝ OBJEV AUTORSKÝM DÍLEM?
Ne, není. Jedná se o negativní vymezení autorského díla - co autorským dílem není. Pozor ale na etická pravidla (například akademickou etiku) a průmyslová práva.

Alena VONDRÁKOVÁ, Jan BRUS, Bohumil PTÁČEK

METODIKA AUTORSKO-PRÁVNÍ OCHRANY GIS PRODUKTŮ

Katedra geoinformatiky, Univerzita Palackého v Olomouci

AUTORSKÉ PRÁVO

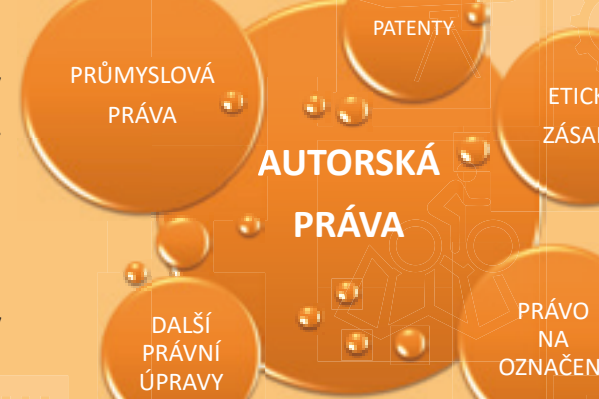
Autorské právo je založeno na **soukromoprávních principech**. Základní oporu přitom má v ústavním pořádku České republiky. Právo autorské tvoří, společně s některými zvláštními právy majetkovými, podsystemem soukromého práva, v jehož rámci má zvláštní postavení. Autorské právo je řešeno v především v tzv. autorském zákoně (Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů). Pokud autorský zákon neobsahuje potřebnou úpravu, použije se podpora Občanský zákoník.

Význam hodnoty autorského práva neustále roste. V nových ekonomických podmínkách si majitelé práv silněji než kdy dříve uvědomují jejich hospodářský význam a chtějí docílit efektivní ochrany autorských práv.

Duševní vlastnictví představuje práva vztahující se k nehmotným výsledkům tvůrčí činnosti lidí, tedy k projevům jejich intelektu. Práva duševního vlastnictví mají absolutní povahu, tzn. působí vůči všem. Autorská práva jsou celosvětově založena na zásadě teritoriality, což znamená, že se řídí národním právním řádem toho státu, na jehož území vznikla.

Autorská práva jsou součástí komplexu, ke kterému patří průmyslová práva (práva k vynálezům, užitém vzorům, zlepšovacím návrhům a novým metodám), práva na označení (práva k ochranným značkám, obchodní známce, proti nekalé soutěži), patentové právo a další etické zásady - oborové, akademické i celospolečenské.

Tradičním soukromoprávním termínem je pojem **nehmotné statky**. Ty mohou být rze osobní (nemajetkové) povahy, jedná se o hodnoty jako např. život, zdraví, soukromí či čest fyzické osoby nebo ekvivalenty jména a dobrá pověst právnické osoby, nebo rze majetkové povahy, což jsou hodnoty jako např. obchodní tajemství, know-how, obchodní jméno, ochranná známka, apod. Výsledek tvůrčí činnosti autora je osobnostní povahy, ale současně je hospodářsky využitelný (majetkové povahy).

AUTORSKÉ DÍLO

Autorské dílo je vymezeno pozitivní definicí (§2 odst. 1-5 AZ), negativní definicí (§2 odst. 6) a jsou stanoveny výjimky a ochrany (§3).

Autorským dílem je:
- dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké
- jedinečný výsledek tvůrčí činnosti autora (fyzické osoby) vyjádřený v jakékoli objektivně vnímatelné podobě (trvale nebo dočasně) bez ohledu na rozsah, účel nebo význam, např. dílo slovesné, audiovizuální, výtvarné, kartografické, ...
- za autorské dílo se považuje i software, databáze a fotografie
- jako autorské dílo je chráněna jakákoliv vývojová fáze (tedy i dílo nedokončené)

Autorským dílem není:
- nápad, myšlenka
- metoda, princip, postup
- náměk (tzn. haly náměk)
- denní zpráva, jiný údaj sám o sobě
- objev, vědecká teorie (ale pozor na akademickou etiku)
- matematický a odborný vzorec,
- statistický graf a podobný předmět sám o sobě

Dále jsou stanoveny výjimky z autorského práva ve veřejném zájmu: úřední dílo – právní předpis, rozhodnutí, veřejná listina, veřejné přístupný rejstřík, návrh úředního díla, úřední předklady úředních děl, sněmovní publikace, senátní publikace, obecní kroniky, státní symboly aj.

CO Tedy JE AUTORSKÝM DÍLEM? A JAK MOHU DÍLO POUŽÍT?

OSOBNOSTNÍ A MAJETKOVÁ PRÁVA

Mezi **osobnostní práva** patří právo rozhodnout o zveřejnění svého díla, právo osobovat si autorství, včetně práva rozhodnout, zda a jakým způsobem má být jeho autorství uvedeno při zveřejnění a dalším užiti jeho díla, právo na nedotknutelnost svého díla, zejména právo udělit svolení k jakékoli změně nebo jinému zájmu do svého díla, právo na autorský dohled a další. Patří sem pojmy jako explicitní autorství, technická integrita, morální integrita apod.

Paradox autorského práva je, že osobnostních práv se autor nemůže vzdát, tato práva jsou tudíž nepřevoditelná a smrtí autora zanikají. Anglo-americký systém osobnostní práva neznáví.

Mezi **majetková práva** patří právo dílo užít v původní nebo jiné zpracované či jinak změněné podobě, samostatně nebo v souboru anebo ve spojení s jiným dílem či prvky a udělit jiné osobě nebo společnosti smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva, přičemž užít díla je prakticky cokoliv – rozmnožování, distribuce, zpřístupnění veřejnosti, vysílání ve sdělovacím prostředku atd. Dále k majetkovým právům náleží právo udělit svolení k užiti jinému subjektu. Majetkových práv se autor nemůže vzdát, tato práva jsou nepřevoditelná a nelze je postihnout výkonem rozhodnutí, post-mortální ochrana trvá 70 let po smrti autora a majetková práva jsou předmětem dědění.

	CC BY	CC BY-NC	CC BY-ND	CC BY-NC-ND	CC BY-SA	CC BY-NC-SA	CC BY-ND-SA
OSOBNOSTNÍ PRÁVA	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗
MAJETKOVÁ PRÁVA	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
OSOBNOSTNÍ PRÁVA A MAJETKOVÁ PRÁVA	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗

DATA A DATABÁZE
LAYOUT - DESIGN MAP
DIGITÁLNÍ MODELY RELIEFU

Autorské právo v kartografii a geoinformatice

Základem je datová sada, která sama o sobě v principu není autorským dílem. Může však být za účelem zlepšení či odlišení nebo zvýraznění některých prvků specifiky upravena, čímž padne by bylo užito tvůrčí činnosti a výsledek by byl autorským právem chráněn.

Na celý model lze pohledit jako na databázi a tudíž lze chránit zvláštním právem pořizovatele databáze.

Jedná se o produkt získaný za pomoci automatického skenování, snímání vlnou podobných technik. Surovota data nejsou výstupem tvůrčí činnosti.

Proces tvorby/úpravy může obsahovat prvky tvůrčí činnosti ve smyslu úprav kvality a přesnosti výsledného modelu, pak by byla splněna podmínka tvůrčího vnosu a jednalo by se o autorské dílo.

Příklady demonstrují:
a) původní surová data (není autorské dílo, ale databáze)
b) základní vizualizace v ArcMap (není autorské dílo, jedná se o ráhnutí)
c) speciální vizualizace v ArcMap (je autorské dílo a tvůrčím vnosem)
d) pokročilá vizualizace v ArcMap (je autorské dílo a tvůrčím vnosem)

KOMPATIBILITA LICENCÍ

COPYRIGHT
Copyright lze přeložit jako „všechna práva vyhrazena“, pokud s produktem pod tímto označením chce kdokoli manipulovat ve smyslu užít díla podle autorského zákona, musí kontaktovat autora (přip. majitele autorských práv) a získat od něj souhlas. Každé autorské dílo je však chráněno automaticky, aniž by na něm muselo být vyslovené uvedeno jakékoliv licenční ujednání nebo odkaz na legislativní ochrany. Symbol copyrightu proto v podstatě ztrácí na významu, ale je uváděn jako určité upozornění uživateli, že dílo podléhá autorskoprávní ochraně a odkazuje na vykonávané právo.

OPEN SOURCE

CREATIVE COMMONS
Creative Commons lze přeložit jako „některá práva vyhrazena“ – jedná se speciální předdefinované licence, kdy autor prostřednictvím konkrétní vybrané licence (označené plošně uzavírá se všemi potenciálními uživateli díla smlouvu, na základě které jim poskytuje některá svá práva k dílu a jiná si vyhrazuje, autor tak při určitém nahlášení s produktem nemusí kontaktovat autora, protože některá práva jsou uvolněna už samotnou licencí.

Podrobné vymezení licencí je k dispozici na webových stránkách Creative Commons Česká republika.

CC BY NC SA
OPEN DATA COMMONS
OPEN DATABASE LICENSE

DATA
SYMBOLIE
VIZUALIZACE DATABÁZE

AUTORSKÉ DÍLO

V ČEM JE ROZDÍL?
Autorské dílo musí být jedinečné. Autorský zákon říká, že: „za autorské dílo se považuje jakékoliv dílo, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora“

SITUACE 1
uživatel si zobrazil surová gridová data, aby měl základní přehled, nastavil barevnou stupnici a výsledkem je náhled (vizualizace) databáze => poté uživatel nastavil unikátní hodnoty pro zobrazení dat, a to podle návodu (například učitele)
uživatel do díla nedal žádný tvůrčí vnos a dílo není unikátní => nejedná se o autorské dílo

SITUACE 2
uživatel si zobrazil surová gridová data, aby měl základní přehled, nastavil barevnou stupnici a výsledkem je náhled (vizualizace) databáze => poté uživatel nastavil unikátní hodnoty pro zobrazení dat, a to podle svých znalostí, podle citu k barvám, podle toho, jak se mu zdá výsledek kontrastní apod.
uživatel do díla dal tvůrčí vnos a dílo je unikátní => jedná se o autorské dílo

SITUACE 3
uživatel si zobrazil surová gridová data, aby měl základní přehled, nastavil barevnou stupnici a výsledkem je náhled (vizualizace) databáze => poté uživatel nastavil unikátní hodnoty pro zobrazení dat, a to podle svých znalostí, podle citu k barvám, podle toho, jak se mu zdá výsledek kontrastní apod.
uživatel do díla dal tvůrčí vnos a dílo je unikátní => jedná se o autorské dílo

VŠE UVEDENÉ POPIS SE VZTAHUJE NA HODNOCENÍ, ZDA SE JEDNÁ NEBO NEJEDNÁ O AUTORSKÉ DÍLO V PŘÍPADĚ VÝSLEDNĚ VIZUALIZACE. NIJAK TÍM NENÍ ALE ŘEŠENA OCHRANA PŮVODNÍCH DAT.

DATA MOHOU BÝT CHRÁNĚNA ZVLÁŠTNÍM PRÁVEM POŘIZOVATELE DATABÁZE
=> JE VELMI DŮLEŽITÉ, POD JAKOU LICENCÍ JSOU DATA K DISPOZICI

METODIKA AUTORSKO-PRÁVNÍ OCHRANY GIS PRODUKTŮ

Metodika autorsko-právní ochrany produktů v kartografii a geoinformatice je současně zpracovávána do své finální podoby. Metodiky budou výstupem projektu **Zvýšení efektivity ochrany autorských práv v kartografii a geoinformatice**, který byl realizován za finanční podpory Technologické agentury ČR jako projekt TD023020. Metodika bude dostupná na webových stránkách projektu www.apkg.upol.cz nejpozději v lednu 2016.

kontaktní email: alena.vondrakova@upol.cz

Poster byl zpracován s použitím software ArcMap 10.3.1, Adobe Illustrator CS6 a Adobe InDesign CS6.

Omega Technologická agentura České republiky

AK&G

KOLIK TYPŮ LICENCÍ CREATIVE COMMONS ZNÁTE?
Výsledkem srozumitelné kombinace licenčních právních vnošk šest typů CC licencí. Licence se vzájemně liší dle různých odstupňovaných poskytovacích a vyhrazených práv autora k jeho dílu.

KDO JE NOSITELEM MAJETKOVÝCH PRÁV POKUD DÍLO VZNIKÁ V RÁMCI PRACOVNĚPRÁVNÍHO VZTAHU?
Nositelém majetkových práv je zaměstnavatel. Pokud se nedohodnou jinak, zaměstnavatel vykonává svým jménem a na svůj účet autorové majetková práva k dílu, které autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního či služebního vztahu k zaměstnavateli.

CO ZNAMENÁ TENTO ZNAK?
Jedná se o piktogram licence Creative Commons. Neuvězte dílo komerčně (z angl. Noncommercial) tedy nepřevádíte, nepřevádíte dílo komerčně s dílem pouze pro nekomerční účely. Tim se rozumí, že při šíření díla vám nesmí plynout žádný finanční zisk. Za nekomerční využití se považuje i výměna díla za jiné (např. prostřednictvím výměrných sítí).

MŮŽE SE UVADĚT ZAMĚSTNAVATEL JAKO AUTOR MAPY?
Pokud se jedná o zaměstnanecké dílo, tak ano, může.

JE AUTORSKÝM ZÁKONEM CHRÁNĚNA DATABÁZE?
Ano i ne - na databázi může být pobliženo několika způsoby, a není předmětem ani práva autorského ani zvláštního práva pořizovatele databáze (tedy nepodléhá ochrany podle autorského zákona vůbec), ale je (pouze) předmětem práva autorského, tedy souborným dílem; c) je (pouze) předmětem zvláštního práva pořizovatele databáze, nebo d) je předmětem jak práva autorského (tedy dílem souborným), tak zvláštního práva pořizovatele databáze.

LZE VOLNĚ VYUŽÍVAT GOOGLE MAPY?
Ne, použití se řídí licenčními podmínkami společnosti Google.

VZTAHUJE SE VÝJIMKA VLASTNÍHO UŽITÍ I NA SOFTWARE?
Ne, pro software neplatí výjimka vlastního užítí. Je třeba vždy kontrolovat licenci pod kterou je software šířen - instalace a užítí softwaru v rozporu s licencí je protiprávním jednáním v případě vlastní potřeby.

CO ZNAMENÁ TENTO ZNAK?
Jedná se o piktogram licence Creative Commons uveďte původ. Uveďte původ - je Vaší povinností uvést autorství poskytovatel s dílem odkaz na licenci a vyznat. Vámi provedené změny. Toho můžete docílit jakýmkoli rozumitelným způsobem, nicméně nikdy ne způsobem naznačujícím, že by poskytovatel licence schvaloval nebo podporoval Váš nebo Váš způsob užítí díla.

MŮŽE BÝT HILLSHADE AUTORSKÝM DÍLEM?
Ano, může - jedná se o autorské dílo, pokud je patrný autorský vnos a výsledné dílo splňuje znaky autorského díla (převážně unikátnost).

JAKÝM ZPŮSOBEM JE LICENCOVÁNA OPEN STREET MAP?
OpenStreetMap® jsou otevřená data licencovaná pod licenci Open Data Commons Open Database License (ODbL). Kartografické dílo je licencováno pod Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 licencí.

MŮŽETE DÍLO S LICENCÍ CC BY-NC-SA 4.0 VYUŽÍVAT KOMERČNĚ?
Ne, NC ve zkratce znamená: Neuvězte dílo komerčně - zakazuje užívat dílo pro komerční účely.